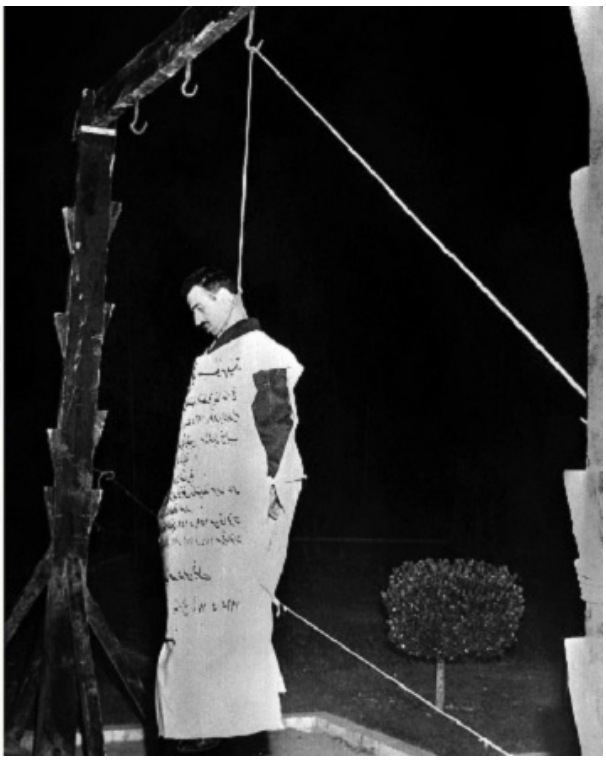
Росіяни розшукують у Сирії останки ізраїльського розвідника

Елі Коен на фоні Дамаска *Після страти*

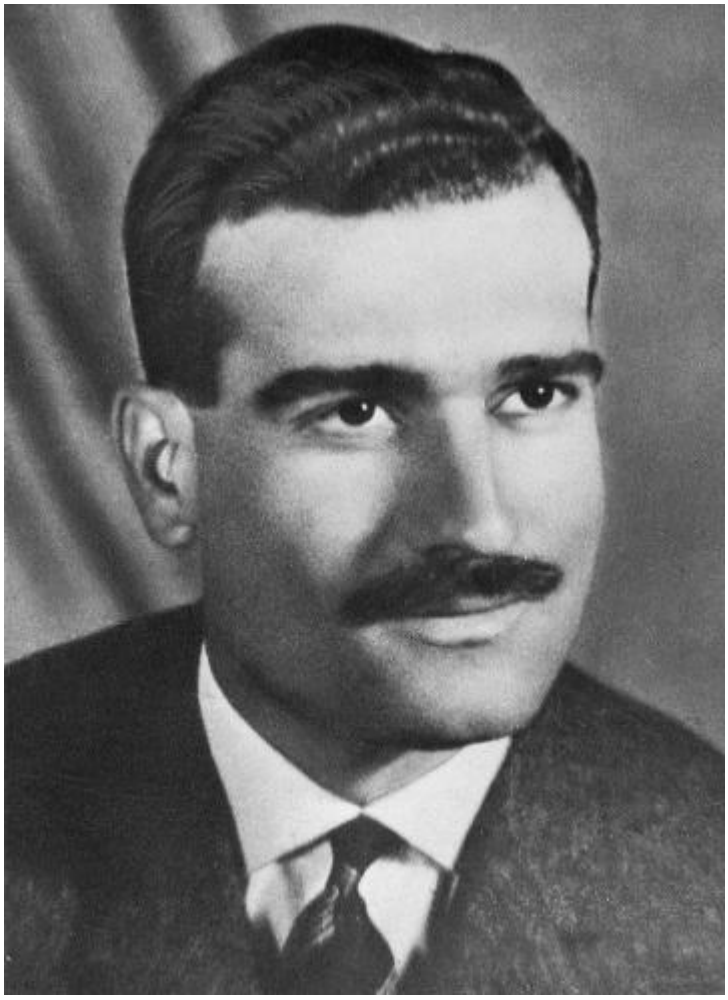
Голова уряду Беньямін Нетаньягу заявив, що російські військові на прохання Ізраїлю шукають у Сирії останки супершпигуна Елі Коена.

Уродженець єгипетської Олександрії Коен поступив на службу в ізраїльську розвідку в 1960-му. Він мав проникнути в близькі до уряду кола Дамаска, зображуючи багатого сирійського підприємця, експата з Аргентини, який успадкував від батька чималі статки.

Завдяки рекомендаційним листам сирійських дипломатів і бізнесменів із Буенос-Айреса, де Елі жив недовгий час, у Дамаску Коен швидко зав'язав знайомства у вищому суспільстві. Серед його друзів були урядовці найвищого рангу і представники армійської еліти. Він не скупився на дорогі подарунки для потрібних людей, позичав гроші потенційним інформаторам і влаштовував розкішні прийоми для видатних політиків і військових.

Під іменем Каміля Аміна Таабета Елі Коен дослужився до полковника сил безпеки Сирії, користувався довірою голови держави та був бажаним гостем у президентському палаці. До моменту викриття, Коен вважався третім у списку кандидатів на пост президента Сирії.

З початку 1962 року розвідник передав до Ізраїлю сотні важливих повідомлень. У тому числі, про бункери, де сирійці зберігали отриману зі СРСР зброю; плани вторгнення на північ Ізраїлю; поставки Дамаску радянських танків Т-54 і т. ін.

Елі в 1965 році

Коен (в центрі) під час відвідин Голанських висот

Разом із другом — військовим пілотом аль-Джабі — він відвідував закриту зону на кордоні з Ізраїлем, де оглядав укріплення на Голанських висотах. Йому навіть дозволяли фотографувати військові об'єкти та показували секретні карти з позначенням артилерійських складів, мінних полів і т. ін. Передана ним на батьківщину інформація значною мірою сприяла перемозі єврейської держави в Шестиденній війні.

Наприкінці 1964 року Елі різко збільшив частоту і тривалість сеансів зв'язку. 18 січня 1965-го його квартиру виявили за допомогою новітнього радянського пеленгатора — шпигуна взяли прямо під час чергової передачі. Доказів роботи Коена/Таабета на Ізраїль було більш ніж достатньо. Під час обшуку знайшли радіопередавач, фотографії особливо секретних об'єктів, шматки мила, що виявилися вибухівкою. Почалися допити з погрозами, тортури.

Результат слідства був зрозумілим, тому в Єрусалимі залучили всі засоби для звільнення розвідника, включно зі зверненням Папи Римського Павла VI, президента Франції де Голля, бельгійської королеви-матері і спробою викупу через французьких посередників. Усе даремно. Елі Коен постав перед судом і був засуджений до смерті. Зустрівшись у ніч перед стратою з рабином Дамаска, він передав прощального листа для дружини Наді та дітей. Агент був публічно повішений 18 травня 1965 року в Дамаску на площі Маржа — тіло провисіло шість годин, після чого його дозволили поховати на єврейському кладовищі міста.

Плита в пам'ять про Елі Коена на горі Герцля в Єрусалимі

П'ять років по тому ізраїльтяни спробували викрасти тіло Коена, але безуспішно. Подальші версії про місцезнаходження останків розходяться. Брат Елі (теж співробітник Моссаду) — Моше Морріс Коен — озвучив деякі з них кілька років тому. Так, є відомості, що президент аль-Хафез помістив тіло розвідника в бункер під охорону цілого батальйону, а наступний президент Сирії викопав останки, спалив їх, а могилу залив бетоном. Але це, повторимо, непідтверджені дані.

У 2019-му сирійський іммігрант, що проживає в Новій Зеландії, заявив, що є сином екс-президента аль-Хафеза і знає, де похований Елі Коен. Історія закінчилася нічим. Чутки про те, що між Ізраїлем і режимом Асада за посередництва Росії ведуться переговори про повернення тіла розвідника, теж йдуть не перший рік.

Два роки тому після втручання Москви Сирія повернула останки ізраїльського солдата, убитого в 1982 році під час Першої ліванської війни. Ще раніше Моссад повернув до Ізраїлю годинник Елі Коена. За повідомленням каналу i24, буквально на днях якийсь предмет, що належав розвіднику, переданий сирійцями через Росію до Ізраїлю для подальшої експертизи.

Сержант Захарія Баумель

Годинник Елі Коена, який повернули родині в 2018 році

Лише після цього прем'єр-міністр Нетаньягу визнав, що в Сирії ведуться пошуки останків легендарного агента Моссада, відмовившись коментувати повідомлення про предмет, нібито переданий в Ізраїль. «Я зобов'язаний повернути додому всіх полеглих або зниклих безвісти, — підкреслив прем'єр. — Ми повернули до Ізраїлю останки Захарії Баумеля (сержант ЦАГАЛу, загинув у бою із сирійцями в Султан-Якуб у 1982 році, — М.С.). Це вдалося зробити завдяки моїм тісним зв'язкам із президентом Путіним, який відправив своїх військових у місце, на яке вказувала наша розвідка. І ми продовжуємо докладати зусиль для того, аби повернути Елі Коена і всіх інших».

Як зазначає канал i24news, сирійці дали російським військовим детальну карту місцевості навколо табору біженців Ярмук, розташованого в муніципальних межах Дамаска. За повідомленнями ряду арабських ЗМІ, на цвинтарі біля цього табору російські солдати ведуть розкопки з метою знайти останки Коена.

Максим Суханов